

Working Papers in Language Pedagogy (WoPaLP)

A Working Papers in Language Pedagogy elnevezésű lektorált folyóiratot az ELTE Nyelvpedagógiai Ph.D programjának keretében indították el. Évente megjelenő online kiadványként tervezik pályafutását, amelynek első példánya 2007 szeptemberében került az internetre. Nyelvpedagógiai és alkalmazott nyelvészeti tárgykörben tartalmaz cikkeket, amelyek nagyrészt empirikus kutatásokra épülő eredményeket tárnak fel.

Az angol nyelvű publikációs fórum több szempontból hiánypótlónak tekinthető, hiszen egyrészt lehetőséget nyújt a program hallgatóinak, tanárainak, vagy akár attól teljesen független kutatóknak a megnyilatkozásra, másrészt a már megjelent cikkgyűjtemény alapján biztos állítható, hogy minőségében és tartalmában példamutató lehet a tudományos írásk színvonalára, átgondoltságára és felépítésére vonatkozó elvárások tekintetében.

Az olvasó figyelmébe ajánlott kiadvány igen fontos felismerésből fakad: az elmúlt évtizedekben a nyelvpedagógia multidiszciplináris tudományterületté nőtte ki magát, amely részben ráépít, részben pedig továbbfejleszti más, vonatkozó tudományágak elméleteit és módszereit, olyanokét, mint például a szövegelemzés, pszicholingvisztika, szociolingvisztika vagy éppen a neveléstudomány. A szakmában jól ismert és rendkívül nagyra becsült szerkesztői gárda ennek szellemében válogatta össze a publikált cikkeket. Holló Dorottya és Károly Krisztina munkáját a Nyelvpedagógiai Doktori Program munkatársaiból álló szerkesztőbizottság támogatja, a cikkek minőségét pedig a hazai és nemzetközi egyetemeket, kutatóhelyeket egyaránt képviselő tanácsadó testület szavatolja. Az írásk tartalma nem hagyja hidegen a szövegelemzés, pragmatikai elemzés, műfajelemzés vagy akár a tényleges osztálytermi kutatások iránt fogékony szakembereket, tanárokat, leendő tanárokat, kutatókat vagy kutató jelölteket, így a publikációs fórum igazán széles körű érdeklődésre tarthat számot.

Jelen kiadvány hét cikket foglal magába, amelyek hűen tükrözik a tudományterület összetettségét és sokszínűségét. Szerkezetét tekintve mindegyik cikk hasonló felépítésű: előbb a releváns szakirodalom alapos, ám érthető okokból kifolyólag tömör bemutatását és továbbgondolását, a kutatás releváns fázisainak leírását, majd a fő eredmények, konklúziók és implikációk összefoglalását adják. Végül, de nem utolsósorban számba veszik a kutató-fejlesztő előtt álló további feladatokat és kihívásokat.

Walkó Zsuzsanna cikke a pragmatikában használt udvariasság fogalmának szemüvegén keresztül vizsgál meg négy, az angol mint idegen nyelv tanításával kapcsolatban íródott szakcikket. Szembe-tűnő eredményként könyvelhető el annak megállapítása, hogy mindegyik szakcikk szerzője – miközben a kutatási folyamatot írja le művében – szisztematikus módon kezeli a résztvevők pragmatikai hitelességét szolgáló igényeit.

A kutatási modellként használt négyfázisú vizsgálódás segítségével leírt pragmatikai udvariasság szisztematikus használatának ismerete bővíti az angol mint idegen nyelv tárgykörében végzett kvalitatív kutatásokról szóló cikkek műfajáról alkotott képünket és iránymutatásként szolgálhat a kezdő szerzők számára.

Francis Prescott feltáró jellegű kutatásának leírása során arról számol be, hogy az egyetemekre frissen felvett hallgatók milyen szövegszervezési stratégiák segítségével öntik írásba gondolataikat. A szerző két fázisban végezte el kutatását: az első fázisban a 12 fős hallgatói csoport által írt

esszék átfogó felépítését (bevezetés, tárgyalás, befejezés) vizsgálta, valamint azt, hogy körvonalazódnak-e bennük valamely elméleti szövegtípus jellemző tulajdonságai. A második fázisban a szövegekben fellelhető bekezdéseket, azok felépítését és a bekezdéseken belül és azok között megvalósuló kohéziót vizsgálta a kötőszavak szintjén.

Az elemzés során Prescott mindegyik vizsgált területre vonatkozólag meghökkenítő problémákat tár fel, amelyek alapja a szövetszervezési kompetencia szinte teljes hiánya. Ez az eredmény komoly implikációkkal bír az esszéírást vagy egyéb, a felsőfokú tanulmányok során fontos írásbeli készség fejlesztését célul kitűző kurzusok tartalmának és módszertanának megállapításához.

Veljanovszki Dávid egy olyan kutatást mutat be cikkében, amely a Világ-Nyelv Program Nyelv plusz szakma felsőfokon alprogramja keretében meghirdetett tantervfejlesztési pályázat révén megvalósult kurzusokat vizsgálja, azokon belül is az egyik magyarországi egyetem Jogtudományi Karának angol szaknyelvi képzése keretében előforduló szaknyelvi beszédeseményeket veszi számba és jellemzi. A szerző a kérdőíves vizsgálat, a tanárokkal folytatott többnyire informális beszélgetések és az órai megfigyelések eredményeként úgy találta, hogy a leggyakrabban előforduló események sorrendben a következők: az „órai jegyzetelés”, „a hallgatók részéről óra közben angol nyelven megfogalmazott kérdésfeltevés”, „a hallgatók részéről az óra témájával kapcsolatos beszélgetés kezdeményezése / vezetése”, „a hallgatók óra közben végzett csoportmunkája”, majd pedig „a hallgatók részéről órán kívül történő kérdésfeltevés”. Nyilvánvalóvá vált, hogy a tanárok részéről komoly erőfeszítések történnek annak érdekében, hogy ötvözzék a tartalomalapú (jogi szaknyelv) oktatás szigorúbb szabályait a kommunikatív nyelvoktatás változatos elvárásaival.

Jasmina Szadovska és Bereczky Klára számára az üzleti életben gyakran igényelt előadói készségek fejlesztése és elemzése nyújtott témát, amely különösen aktuális

ma, az üzleti életet és a munka eredményességét központba helyező világunkban. Szadovska három fázisban vizsgálja egy 15 hetes előadói készségfejlesztő kurzus diákjainak fejlődését a szövegelemzés módszerével, amelyre a tanfolyam elején, közepén és végén felvett szóbeli szövegek szolgáltattak alapot. Nem meglepő eredmény, hogy az idő előrehaladtával a résztvevők egyre érthetőbben strukturálják mondanivalójukat és mozdulnak el a pozitív, együttműködő kommunikációs stratégiák egyre szembetűnőbb használatára felé. Mindazonáltal a cikkben alkalmazott világos és példa értékű elemzési módszerek kiindulópontként szolgálhatnak a műfaji sajátosságok további mélyreható vizsgálatához, valamint nagyban hozzájárulhatnak az ilyen típusú tanfolyamok eredményességéhez.

Bereczky Klára cikkében a kötőszavak szintjén megjelenő kohéziós eszközöket vizsgálja, amelyek használatát mind angolul, mind pedig magyarul előadott üzleti szövegekben megfigyelte és összevetette. Elsődleges célja ezzel az volt, hogy megállapítsa, vajon ebben a tekintetben az angol és a magyar hasonló vagy különböző rendszer szerint működik-e. Kutatása során érdekes következtetésre jutott: a két nyelven tartott üzleti előadások mind mennyiségi, mind pedig minőségileg különböznek egymástól a kötőszavakon keresztül történő logikai összefüggések jelölésének szintjén. A világos és jól követhető beszámoló nyelvpedagógusok számára megfogalmazható legfőbb tanulsága, hogy hallgatóinkban emelni kell az angol és a magyar között meglévő retorikai különbségekre vonatkozó tudatosságot, ha el akarjuk kerülni az anyanyelv erőteljes befolyását az angolul tartott előadások nyelvezetere.

Szintén szövegelemzéssel foglalkozik Gordon Dobson, de nem az üzleti élet, hanem a politika területéről választotta meg szövegeit. Két választási manifesztumot elemez: az egyik 1992-ből származik és Neil Kinnock, a brit Munkáspárt akkori vezetője szájából hangzott el; a másik 1997-ből és Tony Blairtól, a szintén munkáspárti későbbi brit miniszterelnöktől származik. Az izgalmas elemzés célja an-

nak bemutatása, hogy a két kiáltvány milyen mértékben tükrözi a vezetők és pártjaik álláspontját, illetve nyelvezetük milyen társadalmi, gazdasági, technológiai, de legfőképpen politikai befolyásolás jegeit viseli magán. A két szöveg komparatív elemzése során képet kap az olvasó a politikai paradigmaváltás megvalósulásáról is. A szerző rendkívül érdekes következtetésre jut azzal kapcsolatban, hogy az intertextualitás fogalma milyen mértékben realizálódik a két kiáltványban. A nyelvtanulók és nyelvtanárok figyelmét felhívja a „sorok közötti” (Gray, 1960) olvasás mellett a kritikai olvasásra, azaz növeli a tudatosságot abban a tekintetben, hogy az olvasó mennyire fogadja el készpénznek a szövegek látszólagos jelentését.

Stefka Barócsi az osztálytermi kutatás gyakorlatát választotta témájának, azt vizsgálva, hogy a nyelvórán végzett megfigyelések mennyiben szolgálják a leendő tanárok fejlődését és hatékony tanítási módszereik kialakulását. A cikkben leírt etnografikus elemeket is tartalmazó kvalitatív jellegű kutatás a tanárképzés talaján fogant

és eredményeit a szerző a tanárképzés területén is fel kívánja használni. Megállapítja, hogy a tanár szakos hallgatók szakmai fejlődése szempontjából rendkívüli jelentőséggel bír a fókuszált osztálytermi megfigyelések lefolytatása, mivel azok tapasztalatai hozzájárulnak a tanítási-tanulási folyamatok jobb megértéséhez, a reflektív tanítás (Wallace, 1991) megvalósulásához és nem utolsósorban a szakmai gyarapodás okozta sikerélmény kialakulásához.

Összességében véve a szakterület iránt érdeklődők számára szívből ajánlom a folyóirat első számát figyelemfelkeltő tartalma, érthetősége, logikus felépítése, precíz szakterminológiája miatt. Példaértékű a kötet abból a szempontból is, hogy az adott szakterületeken belül modelleket szolgáltat további kutatások végrehajtásához a vizsgálandó területek beazonosításával, a kutatási módszerek bemutatásával és a nyelvi megfogalmazás magas szintű művelésével.

The Language Pedagogy PhD Programme, Eötvös Lóránd University, Budapest, <http://langped.elte.hu>

Irodalom

Gray, W. S. (1960): The major aspects of reading. In Robinson, H. (szerk.): *Development of reading abilities*. Supplementary Educational Monographs No. 90.

Wallace, M. J. (1991): *Educating foreign language teachers: A reflective approach*. Cambridge University Press, Cambridge.

Némethné Hock Ildikó

Pannon Egyetem, BTK, Angol-Amerikai Intézet

Bolyongások az örök alakulás irodalmában

A hogy a fülszöveg is utal rá, a kötet Horváth Géza utóbbi 12 évben írt tanulmányaiából válogat. Helyet kap benne Goethe *Wertherje* és Nietzsche *Ecce homoja* éppúgy, mint Kleist drámái, Thomas Mann *Faustusa* vagy éppen Hesse *Üveggöngy-játéka*. A válogatás első látásra önkényesnek tűnhet, hiszen a felsorolt szerzők más-más irodalmi és eszmetörténeti korszakok alkotói. Ugyanakkor Horváth szemléletében összefűzi őket az a tény, hogy irodalmi hőseik a lét értelmét keresve a tudaton túlra, az irracionális világába menekülnek.

Horváth központi témája a német kultúrában olyan mélyen gyökerező elvágyódásérzés, a „deutsche Innerlichkeit”. Ahogyan a kötet borítóján a Holdba révedő alakok hátat fordítanak a nappali valóságának, úgy fordítanak hátat a kötetben szereplő szövegek hősei annak a nyugtalan, örök alakulásnak (werden), melyben emberi létük nem